TJÄNSTESKRIVELSE

Handläggare

Datum
2016-10-26

Ärendebeteckning
KS 2015/1051

Kommunfullmäktige

Motion från Carl-Henrik Sölvinger (L): Förebygg fallolyckor hos våra äldre

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen från Carl-Henrik Sölvinger (L) om att förebygga fallolyckor hos våra äldre.

Bakgrund

Carl-Henrik Sölvinger (L) har i en motion föreslagit att kommunen erbjuder broddar/halkskydd för personer över 65 år samt att ansvarig förvaltning samtidigt ges i uppdrag att söka medfinansiering från t.ex. landstinget.

Omsorgsnämnden ställde sig den 31 mars 2016 positiv till motionen, då arbetet med att förebygga fall är ett prioriterat område, men föreslog till fullmäktige att ärendet skulle utredas ytterligare avseende praktiska och ekonomiska aspekter.

Efter omsorgsnämndens behandling av motionen beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 maj 2016 att återremittera ärendet till omsorgsnämnden för att komplettera beslutsunderlaget med kostnader och övriga konsekvenser av att införa gratis broddar/halkskydd.

Omsorgsförvaltningen har härefter kompletterat beslutsunderlaget och tagit fram ett förslag till yttrande. Bedömningen är att det finns väsentligt effektivare sätt att minska antalet fall bland äldre och därför inte finns tillräckligt starka skäl att erbjuda kostnadsfria broddar till kommunens pensionärer. En metod som omsorgsförvaltningen kommer att vidareutveckla, som inhämtats från annan kommun där man lyckats halvera antalet fallolyckor, är att erbjuda ökade träningsmöjligheter med fokus på styrketräning och balansträning. Genom ett pilotprojekt på ett par äldreboenden framöver skulle insatser kunna riktas mot den största riskgruppen för fall och minska antalet frakturer till följd av fall ytterligare.

Omsorgsnämnden har den 29 september 2016 föreslagit att kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunledningskontoret
Adress Box 611, 391 26 Kalmar │ Besök Östra Sjögatan 18
Tel 0480-45 00 00 vx │ Fax 480-45 00 47│anette.mellstrom@kalmar.se

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

Anette Mellström
kanslisekreterare

Bilagor:
Utdrag ur omsorgsnämndens protokoll den 29 september 2016, §58.
Omsorgsförvaltningens skrivelse den 17 augusti 2016
Motion

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2016-09-29

Omsorgsnämnden

§ 58

Motion - Förebygg fallolyckor hos våra äldre

Dnr ON 2016/0012

Handlingar

Tjänsteskrivelse 2016-07-12
Motion

Bakgrund

Omsorgsnämnden har den 31 mars 2016 behandlat Carl-Henrik Sölvingers (L) motion om att förebygga fallolyckor hos våra äldre. Enligt motionen föreslås att kommunen erbjuder broddar/ halkskydd för personer över 65 år samt att ansvarig förvaltning ges i uppdrag att söka medfinansiering från till exempel. landstinget.
Omsorgsnämnden ställde sig positiv till motionen, då arbetet med att förebygga fall är ett prioriterat område 2016, men föreslog till fullmäktige att ärendet skulle utredas ytterligare avseende praktiska och ekonomiska aspekter. Kommunstyrelsens arbetsutskott återremitterade 10 maj ärendet till omsorgsnämnden för kompletteringar inom dessa områden.

Yttrande

Utifrån Kalmar kommuns fullmäktigemål att bli en av Sveriges 30 bästa äldreomsorgskommuner till år 2020 har omsorgsnämnden särskilt betonat arbetet med att förebygga fall i både särskilt och ordinärt boende. Att minska antalet fall är ett tydligt prioriterat mål för alla verksamheter i kommunens äldreomsorg.

Den nationella fallskadestatistiken visar att äldre personer över 65 år i särskilt boende faller 2,0 – 4,3 gånger per person/ år. Motsvarande statistik för ordinärt boende är 0,2 – 1,0 gånger per person/ år. En klar majoritet av alla fall sker inomhus i särskilt boende. Överförs den nationella statistiken till Kalmar kommun och antalet platser i äldreboenden har vi färre antal än riksgenomsnittet.

En effektiv fallprevention innefattar åtgärder såsom individuell riskbedömning, översyn av läkemedel och kost, fysisk träning, sociala aktiviteter, åtgärder i boendemiljön och hjälpmedel. Mot bakgrund av det har Kalmar kommuns äldreomsorg målmedvetet arbetat för att skapa ett välutvecklat samarbete på samtliga boenden och hemtjänstenheter i team, där ett systematiskt och

strukturerat arbete kring fall och fallprevention sker. I dessa multiprofessionella team diskuteras fallrisker, inrapporterade fall och möjliga åtgärder för att förhindra nya fall för individen. Inom hemtjänst kan fysioterapeut/ sjukgymnast och arbetsterapeut även göra en miljööversyn och informera om fallprevention i samband med hembesök. Därtill har personer som är över 65 år eller som har en funktionsnedsättning tillgång till Seniorlotsen, som hjälper till att fallsäkra hemmet exempelvis genom att fästa lösa sladdar eller hjälpa till med att sätta upp gardiner.

På ett antal håll runt om i landet har man inom kommunerna infört gratis broddar till kommunens invånare över 65 år, varav en finns i Kalmar län. Denna kommun genomför ett ettårigt broddprojekt utan medfinansiering från landstinget. Broddar kostar cirka 50 – 100 kr per par. I kommunen finns 10 000 invånare över 65 år. Om 80% av alla 65 åringar, dvs 8000 personer, skulle tilldelas gratis broddar skulle det motsvara en kostnad à cirka 500 000 kronor. Därtill tillkommer kostnader för hantering och administration. I den kommun där broddar erbjuds har man inte kunnat mäta huruvida antalet fallolyckor har minskat sedan projektet med gratis broddar införts. Det kan även finnas en ökad fallrisk med broddar då personer kan glömma att ta av sig dessa när man exempelvis går in i affären för att handla. Mot denna bakgrund har det förts en dialog om att inrätta soffor som gör det möjligt att sätta sig ner för att ta av sig broddarna.
Broddar är inte det enda halkskyddet. Ett annat enkelt hjälpmedel för inomhusbruk, där de flesta fallen inträffar, är att använda antihalksockor. Broddar finns lättillgängligt att köpa i vanliga affärer och på internet.
Det samhälleliga ansvaret och effektivaste sättet att minska halkolyckor utomhus är att säkerställa underhåll av trottoarer, gång och cykelvägar.

Förvaltningens bedömning är att det finns väsentligt effektivare sätt att minska antalet fall bland kommunens äldre och därför att det inte finns tillräckligt starka skäl att erbjuda kostnadsfria broddar till kommunens pensionärer. En metod som omsorgsförvaltningen kommer att vidareutveckla, som inhämtats från en annan kommun i landet där man lyckats halvera antalet fallolyckor, är att erbjuda ökade träningsmöjligheter med fokus på styrketräning och balansträning. Genom ett pilotprojekt på ett par äldreboenden framöver skulle vi kunna rikta insatser mot den största riskgruppen för fall och minska antalet frakturer till följd av fall ytterligare.

Överläggning

Per Dahl, (M), Ole Torffvit, (M) och Lene Polteg, (L), yrkar på att omsorgsnämnden ska föreslå fullmäktige att bifalla motionen. (se bilaga längst bak i protokollet)

Kristina Podolak Andersson, (S), yrkar på bifall till liggande förslag till beslut att föreslå fullmäktige att avslå motionen.

Omsorgsnämnden

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2016-09-29

Proposition

Ordförande frågar om nämnden anser att förslaget till kommunfullmäktige ska vara att bifalla eller att avslå motionen. Han finner att omsorgsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Votering

Votering begärs varvid ordförande ställer följande propositionsordning:
Den som vill att omsorgnämnden ska föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen röstar Ja och den som vill bifalla alliansgruppens förslag att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen röstar Nej.
Omröstning sker och utfaller med 8 Ja-röster mot 3 Nej-röster.
Ja-röster avges av Liselotte Ross (V), Kristina Podolak Andersson (S), Inger Henriksson (S), Gunnel Akinder (S), Anna Johansson (S), Marita Fransson (C), Petra Gustafsson (SD) och Michael Ländin (S)

Nej-röster avges av Per Dahl (M), OleTorffvit (M) och Lene Polteg (L).

Beslut

Omsorgsnämnden översänder yttrandet till kommunstyrelsen och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation

Per Dahl (M), OleTorffvit (M) och Lene Polteg (L) reserverar sig mot beslutet.

Sekreterare

Marina Pull

Justeras

Omsorgsnämnden

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2016-09-29

Michael Ländin
ordförande

Marita Fransson

TJÄNSTESKRIVELSE

Handläggare
Christina Erlandsson
53592

Datum
2016-08-17

Ärendebeteckning
ON 2016/0012

Omsorgsnämnden

Motion - Förebygg fallolyckor hos våra äldre

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns och skickas till Kommunstyrelsen.

Förslag till Kommunfullmäktige

Motionen avslås.

Bakgrund

Omsorgsnämnden har den 31 mars 2016 behandlat Carl-Henrik Sölvingers (L) motion om att förebygga fallolyckor hos våra äldre. Enligt motionen föreslås att kommunen erbjuder broddar/ halkskydd för personer över 65 år samt att ansvarig förvaltning ges i uppdrag att söka medfinansiering från tex. landstinget.
Omsorgsnämnden ställde sig positiv till motionen, då arbetet med att förebygga fall är ett prioriterat område 2016, men föreslog till fullmäktige att ärendet skulle utredas ytterligare avseende praktiska och ekonomiska aspekter. Kommunstyrelsens arbetsutskott återremitterade 10 maj ärendet till omsorgsnämnden för kompletteringar inom dessa områden.

Yttrande

Utifrån Kalmar kommuns fullmäktigemål att bli en av Sveriges 30 bästa äldreomsorgskommuner till år 2020 har omsorgsnämnden särskilt betonat arbetet med att förebygga fall i både särskilt och ordinärt boende. Att minska antalet fall är ett tydligt prioriterat mål för alla verksamheter i kommunens äldreomsorg.

Den nationella fallskadestatistiken visar att äldre personer över 65 år i särskilt boende faller 2,0 – 4,3 gånger per person/ år. Motsvarande statistik för ordinärt boende är 0,2 – 1,0 gånger per person/ år. En klar majoritet av alla fall sker inomhus i särskilt boende. Överförs den nationella statistiken till Kalmar kommun och antalet platser i äldreboenden har vi färre antal än riksgenomsnittet.

Omsorgsförvaltningen Administration
Adress , | Besök
Tel 0480-45 00 00 vx | Fax Klicka här för att ange text. | Christina.Erlandsson@kalmar.se

Kalmar kommun
WWW.KALMAR.SE

En effektiv fallprevention innefattar åtgärder såsom individuell riskbedömning, översyn av läkemedel och kost, fysisk träning, sociala aktiviteter, åtgärder i boendemiljön och hjälpmedel. Mot bakgrund av det har Kalmar kommuns äldreomsorg målmedvetet arbetat för att skapa ett välutvecklat samarbete på samtliga boenden och hemtjänstenheter i team, där ett systematiskt och strukturerat arbete kring fall och fallprevention sker. I dessa multiprofessionella team diskuteras fallrisker, inrapporterade fall och möjliga åtgärder för att förhindra nya fall för individen. Inom hemtjänst kan fysioterapeut/ sjukgymnast och arbetsterapeut även göra en miljööversyn och informera om fallprevention i samband med hembesök. Därtill har personer som är över 65 år eller som har en funktionsnedsättning tillgång till Seniorlotsen, som hjälper till att fallsäkra hemmet exempelvis genom att fästa lösa sladdar eller hjälpa till med att sätta upp gardiner.

På ett antal håll runt om i landet har man inom kommunerna infört gratis broddar till kommunens invånare över 65 år, varav en finns i Kalmar län. Denna kommun genomför ett ettårigt broddprojekt utan medfinansiering från landstinget. Broddar kostar cirka 50 – 100 kr per par. I kommunen finns 10 000 invånare över 65 år. Om 80% av alla 65 åringar, dvs 8000 personer, skulle tilldelas gratis broddar skulle det motsvara en kostnad à cirka 500 000 kronor. Därtill tillkommer kostnader för hantering och administration. I den kommun där broddar erbjuds har man inte kunnat mäta huruvida antalet fallolyckor har minskat sedan projektet med gratis broddar införts. Det kan även finnas en ökad fallrisk med broddar då personer kan glömma att ta av sig dessa när man exempelvis går in i affären för att handla. Mot denna bakgrund har det förts en dialog om att inrätta soffor som gör det möjligt att sätta sig ner för att ta av sig broddarna.
Broddar är inte det enda halkskyddet. Ett annat enkelt hjälpmedel för inomhusbruk, där de flesta fallen inträffar, är att använda antihalksockor.
Broddar finns lättillgängligt att köpa i vanliga affärer och på internet.
Det samhälleliga ansvaret och effektivaste sättet att minska halkolyckor utomhus är att säkerställa underhåll av trottoarer, gång och cykelvägar.

Förvaltningens bedömning är att det finns väsentligt effektivare sätt att minska antalet fall bland kommunens äldre och därför att det inte finns tillräckligt starka skäl att erbjuda kostnadsfria broddar till kommunens pensionärer. En metod som omsorgsförvaltningen kommer att vidareutveckla, som inhämtats från en annan kommun i landet där man lyckats halvera antalet fallolyckor, är att erbjuda ökade träningsmöjligheter med fokus på styrketräning och balansträning. Genom ett pilotprojekt på ett par äldreboenden framöver skulle vi kunna rikta insatser mot den största riskgruppen för fall och minska antalet frakturer till följd av fall ytterligare.

Christina Erlandsson
Verksamhetschef HSL

Mattias Ask
Förvaltningschef

Kalmar kommun
Omsorgsnämnden
Sammanträde 160929
Alliansgruppen

Punkt 2, Motion, förebygg fallolyckor hos våra äldre

Yrkande

Vi yrkar att nämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Den genomgång som gjorts inför nämndmötet presenterar olika faktorer som alla i sig är vikta. De slutsatser som man kommer fram till – exempelvis resonemangen om träning – är också värdefulla.

Men samtidigt är broddar ett verksamt medel för att förhindra fallolyckor, kanske främst för gamla som ännu inte bor i särskilt boende. En rapport från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (Rapport SBU 2014:07, i sig en kommentar till en Cochrane-rapport; se www.sbu.se/2014_07) noterar också broddarnas skadesänkande effekt.

Vi anser därför att motionens förslag, trots att broddar inte är enda vägen till fallprevention, bör tillstyrkas. De komplikationer som kan uppstå är klart mindre än den samtidiga positiva effekten.

Per Dahl (m) Lene Polteg (l) Ole Torffvit (m)

2015-11-24

2015 -11- 24
Diarienummer
KS2015/1051
02.05

Motion

Förebygg fallolyckor hos våra äldre

På flera platser i Sverige har försök påbörjats med gratis utdelning av broddar till våra äldre medborgare. Argumenten är att det är en vinst affär för samhället i både resurser och minskat mänskligt lidande. Statens Folkhälsoinstitut beräknade i en rapport 2010 att fallolyckor bland äldre kostade samhället 14 miljarder kronor i direkta och indirekta kostnader. En enda höftledsoperation kostar hundratusentals kronor. Eventuella kostnader för kommunen kan bli t.ex. korttidsboende, hemtjänst eller bostadsanpassning. Att förebygga fallolyckor borde därför ligga även i Kalmar kommuns intresse då beloppen är hisnande.

Det är också en viktig princip att äldre inte begränsas i sin rörelsefrihet av rädsla för att ramla, utan kan fortsätta leva ett fritt och rörligt liv. Årsrika kan vara en grupp människor som annars riskerar att hålla sig inne och kommer därmed inte ut och kan röra på sig och träffa andra människor under de kallare delarna av året. Ofrivillig ensamhet är en ohälsorisk och en särskilt angelägen fråga att arbeta med i gruppen årsrika.

Det handlar helt enkelt om att förebygga olyckor, men också att motverka isolering bland våra äldre. Att kunna ta en promenad varje dag är dessutom bra för allmänhälsan. Friskare äldre, som halkar mindre, minskar potentiella vårdbehov från landstinget, som därmed borde ha ett ekonomiskt incitament att stödja ett projekt som detta.

Stockholms stad har delat ut gratis broddar till äldre över 75 år med hemtjänst eller larm. I Huddinge erbjuds alla äldre över 65 år gratis broddar. I Göteborg har alla pensionärer fått ett värdebevis hem som de kan lösa in mot ett par broddar. Även Haninge kommun delar ut gratis broddar till sina äldre medborgare. Göteborg betalar ungefär 80 kr paret för broddarna och någonstans mellan 60-70 % av de som fått erbjudandet har använt det.

Enligt välfärdsbokslutet för 2015 strax under en femtedel av kommunens invånare 65 år eller äldre. Det motsvarar ungefär 12 000 personer. Genom att dela ut gratis broddar till våra årsrika kan vi som representerar samhället göra stora ting med små medel.

Med anledning av ovanstående föreslår jag fullmäktige besluta:

- Att kommunen erbjuder broddar/halkskydd för våra årsrika kommuninvånare, i första hand till de som idag har hemtjänst eller larm, i andra hand till alla över 65 år.
- Att ansvarig förvaltning samtidigt ges i uppdrag att söka medfinansiering från t.ex. landstinget.

Carl-Henrik Sölvinger (L)